

Rowerem do wsi spokojnej - 2020 r. Gdzie jesteście jaskółki?

2020.06.26Aktualizacja: 2020.06.29, 09:18

Jaskółeczka do nas leci

Z wesołą nowiną,
Już niedługo śliczne kwiaty
Z pąków się rozwijają.
/„Jaskółka” - Maria Konopnicka/

Właśnie minęła rowerowa wiosna w stanie koronawirusa a skoro mamy za sobą wysyp kwiatów, to według Marii Konopnickiej powinny być też widoczne całe chmary jaskółek - przedstawicieli rodziny wróblowatych.

Jeszcze kilkanaście lat temu będące pod ochroną były u nas liczne, tak jak teraz szpaki i kosy, a gdzie są teraz? Czy jaskółki i inne drobne, dziko żyjące ptaki są potrzebne, czy zbędne w intensywnie wspomagany rolnictwie? Czy nadal chronią ludzi i zwierzęta przed dokuczliwymi owadami roznoszącymi wiele chorób, czy same są ich nosicielami?

Według Nowej Encyklopedii Powszechnej PWN (1995 r.) nasza bohaterka, jaskółka dymówka (są jeszcze oknówki i brzegówki) to niewielki (ok. 20 cm) ptak o długich, ostro zakończonych skrzydłach i zwykle widlasto wyciętym ogonie, o barwie granatowo - czarno - białej i rdzawej gardzieli. Owadożerna jaskółka szybko lata, gniazda wewnątrz budynków buduje z błota i szczątków roślin zlepionych śliną.

Z innych źródeł dowiadujemy się, że przywędrowała ze stepów, gdzie podążała za stadami zwierząt, żywiąc się owadami. W cywilizacji osadniczej występuje w Polsce od wiosny do końca lata; środowiskowo szuka obecności człowieka. Najłatwiej obserwować ją w locie nad łąkami i wodami, gdzie chwytą owady. Odpoczywa na napowietrznych przewodach.

Modernizacja rolnictwa i zmiany kulturowe na wsi spowodowały zanik ich siedlisk w małych gospodarstwach z czynnymi obiektami: chlewem, stajnią, oborą. Tam były bezpieczne i miały pod dostatkiem pokarmu aby odchowić 2 - 3 lęgi w sezonie.

W naszym mieście takich siedlisk nie ma od końca XX wieku ale dobre miejsca polowań na owady jaskółki mają zaraz za centrum, w Parku Misztalec czy w dolinie rzeki Białki. Stamtąd można pojechać rowerem do ich dawnych miejsc gniazdowania w okolicznych wioskach, kiedyś znanych z prawdziwie gospodarskiego życia.

Wtedy, w obejściach i na pastwiskach, można było spotkać konie, krowy, tuczniki, kury, kaczki, gęsi. W gwarze tego inwentarza świadczącego o zamożności gospodarzy można było zobaczyć codzienną pracę rolnika. Od zawsze były też tam pożyteczne jaskółki, wyłapujące natrętne muchy i komary. Były kałuże na podwórkach i drogach, były śródpolne zagajniki i oczka wodne.

Dziś na scalonych polach dominują jednolite uprawy ze wspomaganiem sztucznymi nawozami i środkami ochrony, zwierzęta gospodarskie zamknięte są w dużych obiektach kubaturowych a podwórka wyłożone kostką brukową.

Niestety, w takich warunkach w czasie poszukiwań w środowisku wsi spokojnej jaskółek nie spotykamy. Za to nad Janowskim Rynkiem Starego Miasta, gdy w dni świąteczne i wieczorem nie hałasuje przebiegająca środkiem DK 74, często można usłyszeć i zaobserwować bardzo podobne do jaskółek miejskie jerzyki.

Co zrobić by w poszukiwaniu jaskółki nie ograniczyć się tylko do sięgania do literatury, wspomnień seniorów czy wyjaśnień przyrodników? By jaskółka nie ostała się tylko w znanych przysłowiach: „Gdy jaskółka lot swój zniża, deszcz się zbliża”, „Pierwsza jaskółka wiosny nie czyni”.

Warto podjąć takie działania jakie prowadzi w Radiu Lublin Pani redaktor Magdalena Lipiec – Jaremek w audycji „Leśne wędrowanie”. Tam niedawno o mało znanym fakcie zaniku jaskółek mówił leśnik z Tomaszowa Lubelskiego. Otóż Pan leśnik otrzymał zapytanie rolnika dlaczego jaskółki wiosną w oborze objęły puste gniazdo i zaraz się z niego wyprowadziły? Sprawa się wyjaśniła, bo powodem wyprowadzki okazał się brak tradycyjnych krów (które zostały sprzedane) i obornika przyciągającego muchy. W pustej oborze rolnik zamierzał urządzić pomieszczenie agroturystyczne i to z jaskółkami, co się nie powiodło.

A więc, gdy minie epidemia porozmawiajmy o jaskółkach oraz innych ptakach na spotkaniach rolników, leśników, turystów i lokalnych przyrodników. Natomiast w czasie wypraw rowerowych wypatrujemy drobnych ptaszków, wdzięcznych słuchaczy kazań św. Franciszka

Antoni Sydor

Instruktor Turystyki Kwalifikowanej – Rowerowej, Koło Terenowe PTTK Ziemia Janowska

Foto: Teresa Sydor, Internet-Wikipedia

Janów Lubelski, 22.06.2020 r.

[f.teresa_sydor-20190609_101637-zaj.jpeg](https://archiwum.janowlubelski.pl/sites/default/files/news/images/f.teresa_sydor-20190609_101637-zaj.jpeg) [1]

Zdjęcia Galerii

[f.teresa_sydor-20190609_101637.jpeg](https://archiwum.janowlubelski.pl/sites/default/files/gallery/gallery_images/f.teresa_sydor-20190609_101637.jpeg) [2]

[landsvale.jpg](https://archiwum.janowlubelski.pl/sites/default/files/gallery/gallery_images/landsvale.jpg) [3]

Fotogaleria

[2]

[3]

Linki:

[1] https://archiwum.janowlubelski.pl/sites/default/files/news/images/f.teresa_sydor-20190609_101637-zaj.jpeg

[2] https://archiwum.janowlubelski.pl/sites/default/files/gallery/gallery_images/f.teresa_sydor-20190609_101637.jpeg

[3] https://archiwum.janowlubelski.pl/sites/default/files/gallery/gallery_images/landsvale.jpg

